

ໂຄງການປະເມີນຜົນການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮີບດ່ວນ (RTEA)

ເອກະສານການ ຄົ້ນຄວ້າ

ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງການຄ້າເສລີ ໃນຂະແໜງ
ກະສິກຳອິນຊີ ໃນ ສ.ປ.ປ ລາວ

ທັນວາ 2007

ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ທ່ານ ນາງ ແພງຂວັນ ມະນີວິງ

ຮຽບຮຽງໂດຍ : ທ່ານ ນາງ ສາບຣິນາ ຊໍສ໌ (IISD) ແລະ ທ່ານ ທອມ ຄາແລນເດີ (IUCN).

iisd International
Institute for
Sustainable
Development Institut
international du
développement
durable

 Sida

IUCN
The World Conservation Union

@ 2007 ສະຖາບັນສາກົນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (IISD)

ຈັດພິມໂດຍ ສະຖາບັນສາກົນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ຄະນະດ້ານປຶກສາວິຊາການ (Expert Advisory Panel) ຂອງໂຄງການ RTEA ໄດ້ເຮັດບົດຄົ້ນຄ້ວາ 7 ບົດທີ່ກວມເອົາຂະແໜງເສດຖະກິດທີ່ສຳຄັນ 9 ຂະແໜງໂດຍມີຈຸດປະສົງຕີລາຄາການ ຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສຳລັບ ສ.ປ.ປ.ລາວ ຄະນະທີ່ປຶກສາດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີຜູ້ສ່ວນຮ່ວມ ຈາກຂະແໜງການເອກກະຊົນ ແລະ ລັດຖະບານທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຕອບສະໜອງ ການຊື້ນຳລວມ ຕໍ່ຂະບວນການຕີລາຄາດັ່ງກ່າວນີ້. ເອກກະສານຄົ້ນຄ້ວາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນຄວາມເປັນມາຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍສະເພາະຂະແໜງ ເພື່ອການປະເມີນຕີລາຄາ ແລະ ເອກກະສານທີ່ເປັນພາສາລາວນີ້ ຍັງຖືວ່າເປັນ ການປະກອບສ່ວນ ທີ່ມີຄຸນຄ່າຕໍ່ກັບໜ່ວຍງານຄົ້ນຄ້ວາພາຍໃນປະເທດທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນ ແລະ ແນໃສ່ສາຍພົວພັນທີ່ສະຫຼັບຊັບຊ້ອນລະຫ່ວາງການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ.

ການຄົ້ນຄ້ວາຊຸດນີ້ໄດ້ຮັບການປະສານງານຈາກອົງການ STEA ແລະ ອົງການ IUCN

ຮຽບຮຽງໂດຍ : ທ່ານ ນາງ ສາບຣິນາ ຊໍສ໌ (IISD) ແລະ ທ່ານ ທອມ ຄາແລນເດີ (IUCN).

ເອກກະສານຄວາມເປັນມາຂອງການຄົ້ນຄ້ວາສາມາດເອົາໄດ້ທີ່ www.iisd.org

ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການຄ້າແບບເສລີຕໍ່ກັບ ຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ

ຂຽນໂດຍ ແພງຂວັນ ມະນີວິງ*

ບົດນຳ

ນັບຕັ້ງແຕ່ ສປປ ລາວໄດ້ເປີດປະເທດສູ່ລະບົບເສດຖະກິດຕະຫຼາດ (New Economic Mechanism - NEM) ໃນປີ 1986, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ມີການຫັນປ່ຽນຍຸດທະສາດໃຫ້ກາຍມາເປັນລະບົບເສດຖະກິດຕະຫຼາດ. ການເປີດປະເທດເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດສາກົນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການພົວພັນທາງດ້ານການຄ້າກັບສາກົນແມ່ນນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ. ສປປ ລາວ ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກຂອງສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ຫຼື ອາຊຽນ (ASEAN) ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ 1997 ແລະ ລົງນາມໃນສັນຍາເຂດການຄ້າເສລີອາຊຽນ (ASEAN Free Trade Area - AFTA) ໃນເວລາດຽວກັນ. ສປປ ລາວ ສະໝັກເຂົ້າເປັນສະມາຊິກຂອງອົງການການຄ້າໂລກ (World Trade Organisation - WTO) ໃນ ວັນທີ 16 ກໍລະກົດ 1997 ແລະ ໄດ້ມີການກະກຽມການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສປປ ລາວ ມີຂໍ້ຕົກລົງພິເສດທາງດ້ານການຄ້າຫຼາຍສະບັບເຊັ່ນ: ຂໍ້ຕົກລົງ GSP (Generalised System of Preference) ກັບສະຫະພັນເອີຣົບ, ຂໍ້ຕົກລົງ NTR (Normal Trade Relations status) ກັບສະຫະລັດອາເມລິກາ. ແຕ່ປະເທດຄູ່ການຄ້າທີ່ສຳຄັນຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນບັນດາປະເທດໃນກຸ່ມ ASEAN ທີ່ຢູ່ໄກ້ຄຽງ ເຊັ່ນ: ຫວຽດນາມ, ໄທ ແລະ ຈີນ. ປະເທດໄທຖືວ່າເປັນປະເທດທີ່ມີສາຍພົວພັນທາງດ້ານການຄ້າກັບ ສປປ ລາວ ຫຼາຍທີ່ສຸດ. ໃນປີ 2004, ການແລກປ່ຽນສິນຄ້າກັບປະເທດໄທຄິດເປັນ 19% ຂອງການສົ່ງອອກລວມ ແລະ 60% ຂອງການນຳເຂົ້າລວມ (CPI & UNDP 2006).

ການຄ້າແບບເສລີແມ່ນໂອກາດທາງການຄ້າອັນດີຕໍ່ກັບການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະຕໍ່ກັບຜະລິດຕະພັນຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທີ່ມີລັກສະນະສະເພາະ ເຊັ່ນ ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດຍຸດທະສາດໃນການສົ່ງອອກ ປະຈຳປີ 2006-2008 (MoI & ITC 2006) ເຊິ່ງສຸມໃສ່ 6 ຂະແໜງການ. ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີແມ່ນນອນຢູ່ໃນແຜນຍຸດທະສາດໃນການສົ່ງອອກດັ່ງກ່າວ.

ການຄ້າແບບເສລີແມ່ນມີທັງຜົນດີ ແລະ ຜົນເສຍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ (Cosbey 2004). ການຄ້າເສລີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນມີການພົວພັນແບບແຍກອອກຈາກກັນບໍ່ໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຸດປະສົງຂອງບົດຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ແມ່ນເພື່ອສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສຳຫຼວດຜົນກະທົບຂອງການຄ້າແບບເສລີ ຕໍ່ກັບຂະແໜງຍຸດທະສາດໃນການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ບົດຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ ແມ່ນຈະສະເໜີບາງຜົນກະທົບດ້ານ ບວກຂອງກະສິກຳອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ ຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍອີງໃສ່ການຕີລາຄາການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບຮີບດ່ວນ Rapid Trade and Environment Assessment (RTEA) ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຄະນະກຳມະການແຜນ ການ ແລະ ການລົງທຶນ Committee for Planning and Investment (CPI), ອົງການ International Institute of Sustainable Development (IISD) ທີ່ຮ່ວມຮູ້ກັບ The World Conservation Union (IUCN).

ໃນພາກ 1 ຂອງບົດຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ແມ່ນຈະສະເໜີສະພາບລວມຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງການກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສະເໜີປະສິບການທີ່ໄດ້ມາຈາກການປັບປຸງຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະແໜງການນີ້. ທ້າຍສຸດບົດຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ຈະໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດທີ່ຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຈະໃຫ້ຂໍ້ສະເໜີແນະຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງນະໂຍບາຍທາງດ້ານຍຸດທະສາດ ທີ່ຈະຊ່ວຍສິ່ງເສີມຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ.

ພາກ 1

ສະພາບລວມຂອງຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ

1.1 ຜົນກະທົບຂອງການກະສິກຳຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ

ໃນປີ 2005, ຂະແໜງກະສິກຳກວມເອົາ 47% ຂອງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດສຸດທິ (GDP) ແລະ ສ້າງແຮງງານໃຫ້ 77% ຂອງແຮງງານລວມ (STEA & UNEP 2006). ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳກວມເອົາ 3.6% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນທັງໝົດ. ການກະສິກຳເກືອບທັງໝົດ, ຍົກເວັ້ນການລ້ຽງສັດ ແລະ ກາເຟ, ແມ່ນເປັນຂອງຊາວກະຊິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ເປັນການຜະລິດເພື່ອກຸ້ມຕົນເອງ (STEA & UNEP 2006). ເຂົ້າຖືວ່າແມ່ນພືດທັນຍາທານທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດຂອງ ສປປ ລາວ, ຮອງລົງມາແມ່ນ ສາລີ ແລະ ໝາກຖົ່ວດິນ. ຊາວກະສິກອນທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມທົ່ງພຽງແມ່ນຜະລິດເຂົ້ານາປີ ແລະ ເຂົ້ານາແຊງ. ການປູກເຂົ້າໄຮ່ແມ່ນນິຍົມປູກໂດຍປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມເຂດພູສູງ ເຊິ່ງເຕັກນິກການປູກເຂົ້າໄຮ່ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຖາງ ຫຼື ຈູດປ່າ ເຊິ່ງມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ໃນປີ 1989, ມີປະມານ 280,000 ຄອບຄົວທີ່ປູກເຂົ້າໄຮ່, ລວມເປັນເນື້ອການປູກຝັງທັງໝົດ 300,000 ເຮັກຕາ. ແຕ່ການປູກເຂົ້າໄຮ່ແມ່ນໄດ້ລຸດຜ່ອນລົງເທື່ອລະກ້າວ (STEA & UNEP 2006). ໃນປີ 2004, ເນື້ອທີ່ຂອງການປູກເຂົ້າໄຮ່ແມ່ນໄດ້ລຸດລົງເຫຼືອພຽງແຕ່ 61,097 ເຮັກຕາ (STEA & UNEP 2006).

ການກະສິກຳຖືວ່າເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງລາຍຮັບ ແລະ ເປັນອາຊີບຫຼັກຂອງຊາວກະສິກອນລາວ, ແຕ່ການກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ຍັງແມ່ນການກະສິກຳເພື່ອກຸ້ມຕົນເອງ ແລະ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກ້າວໄປສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕະຫຼາດ (STEA & UNEP 2006). ລະບົບກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ສາມາດແບ່ງອອກເປັນ 2 ລະບົບຄື: ລະບົບການກະສິກຳພູພຽງ ເຊິ່ງຍັງອາໄສທຳມະຊາດ ແລະ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີ (ປຸ່ຍເຄມີ, ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຢາຂ້າຫຍ້າ) ເຂົ້າໃນການຜະລິດແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຈາກການກະສິກຳພູພຽງແມ່ນຖືກເອີ້ນວ່າ «ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນທີ່ປອດສານເຄມີ». ແຕ່ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ມາແມ່ນຍັງຕໍ່າ ແລະ ການເຂົ້າຫາຕະຫຼາດຂອງຜະລິດຕະພັນດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດ. ກົງກັນຂ້າມ, ການກະສິກຳທົ່ງພຽງທີ່ນຳໃຊ້ລະບົບຊົນລະປະທານ ແມ່ນມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີຈຳນວນຫຼາຍເຂົ້າໃນການຜະລິດ ເພື່ອເພີ່ມ ຜົນຜະລິດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າການກະສິກຳມີບົດບາດໃນດ້ານບວກ ໃນການຄຸ້ມຄອງລະບົບນິເວດຄືຊ່ວຍຮັກສາພູມນິເປະເທດ ແລະ ສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ແຕ່ການກະສິກຳກໍຍັງມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ ເຊັ່ນ ການປູກເຂົ້າໄຮ່ທີ່ມີໄລຍະການໝູນວຽນສັ້ນແມ່ນສາເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມຄຸນນະພາບຂອງດິນ. ຖ້າການຈູດປ່າເພື່ອເຮັດໄຮ່ບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄຟໄດ້ອາດເກີດໄຟປ່າ ທີ່ທຳລາຍສັດປ່າ, ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດ ແລະ ທຳລາຍລະບົບນິເວດໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

ການນຳໃຊ້ລະບົບຊົນລະປະທານໃນການປູກເຂົ້ານາແຊງມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນດຽວກັນ. ຍ້ອນວ່າ, ລະບົບຊົນລະປະທານແມ່ນນຳໃຊ້ນ້ຳເປັນຈຳນວນຫຼາຍ. ໃນປີ 2002, ການກະສິກຳແບບໃຊ້ນ້ຳຊົນລະປະທານນຳໃຊ້ນ້ຳ

ເຖິງ 82% ຂອງນໍ້າຈັດໃນ ສປປ ລາວ, ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳນໍາໃຊ້ນໍ້າພຽງແຕ່ 10% ແລະ 8% ແມ່ນການນໍາໃຊ້ນໍ້າໃນຄົວເຮືອນທົ່ວໄປ (STEA & UNEP 2006). ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ, ການນໍາໃຊ້ປຸ້ຍເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດຈຳນວນຫຼາຍກໍ່ແມ່ນສາເຫດໜຶ່ງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພາວະທາງນໍ້າ. ການລ້ຽງສັດແບບເລັ່ງລັດ ັ ແມ່ນນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມຫຍຸ້ງ ຍາກໃນການຈັດການ ແລະ ການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງສັດ ເຊິ່ງເປັນສາເຫດຂອງມົນລະພາວະທາງອາກາດ ແລະ ທາງນໍ້າ. ເພື່ອຢຸດຕິການທຳລາຍປ່າທີ່ມີສາເຫດມາຈາກການຖາງປ່າເພື່ອເຮັດໄຮ່ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພູພຽງ. ໃນປີ 1995, ລັດຖະ ບານແຫ່ງ ສປປ ລາວໄດ້ອອກນະໂຍບາຍການຈັດການທີ່ດິນຂຶ້ນ (Land Resource Management Policy) ເຊິ່ງກວມເອົາແຜນການນໍາໃຊ້ ແລະ ການຈັດສັນດິນ (Land Use Planning and Land Allocation Policy) (STEA & UNEP 2006). ນອກຈາກນັ້ນ, ການຫຼຸດຜ່ອນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຍັງນອນຢູ່ໃນຍຸດທະສາດເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນແຫ່ງຊາດ (GoL 2004) ເຊິ່ງຈະໄດ້ມີການນໍາສະເໜີໃນຫົວຂໍ້ຕໍ່ໄປ.

1.2 ກອບຂອງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບສໍາລັບຂະແໜງການກະສິກໍາອິນຊີ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວມີຍຸດທະສາດແນ່ໃສ່ລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ຫຼຸດພື້ນຈາກການເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃຫ້ໄດ້ໃນປີ 2020 (GoL 2004). ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນແຫ່ງຊາດຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການປະຕິບັດວຽກງານ.

ແຜນຍຸດທະສາດສໍາຫຼັບປີ 2020(GoL 2004) ແມ່ນແນ່ໃສ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແບບຍືນຍົງ ແລະ ປະຊາຊົນແມ່ນໄດ້ຮັບສິດ ຜົນປະໂຫຍດໃນການພັດທະນາແບບເທົ່າທຽມກັນ. ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນໄດ້ກຳນົດ 2 ແນວທາງຄື (MoIC & ITC 2006) ພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມໂດຍປະຊາຊົນໄດ້ຮັບສິດຜົນປະໂຫຍດເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ຊອກຫາແນວທາງການເຂົ້າສູ່ຕະ ຫຼາດໃຫ້ແກ່ໝົດທຸກຄົນ ໂດຍສະເພາະປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ສໍາຫຼັບຂະແໜງກະສິກໍາ, ແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອການພັດທະນາຊົນນະບົດແມ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກອງປະຊຸມສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ (Common Country Assessment - CCA) ໃນເດືອນ ທັນວາ 2000 (CPI & UNDP 2006). ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາວຽກງານກະສິກໍາລວມມີ:

- ຮັບປະກັນການກຸ້ມຕົນເອງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ,
- ເພີ່ມທະວີການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາ ໂດຍການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຜະລິດຕະພັນ, ພັດທະນາການຂາຍ ແລະ ການແປຮູບຜະລິດຕະພັນໃຫ້ດີຂຶ້ນ (ພືດເສດຖະກິດ, ລ້ຽງສັດ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ);
- ຫຼຸດຜ່ອນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໂດຍການຈັດສັນດິນຄືນໃໝ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໃນເຂດພູພຽງ ແລະ ຊຸກຍູ້ກິດຈະກຳອື່ນໆ ເຊັ່ນ ການປູກໄມ້ເສດຖະກິດ ແລະ ການລ້ຽງສັດ.

ນອກເໜືອຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ສົ່ງເສີມ ແລະ ຊຸກຍູ້ການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ ໂດຍສະເພາະເຂົ້າອິນຊີລາວ. ເຕັກນິກການຜະລິດເຂົ້າໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຈຸດເດັ່ນຄືມີການນໍາໃຊ້ສານເຄມີໜ້ອຍ ເຮັດໃຫ້ເຂົ້າລາວມີຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນໄດ້ກັບບັນດາເຂົ້າອິນຊີຂອງປະເທດອອ້ມຂ້າງ (ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ). ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກະສິກໍາອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງພຽງພໍ. ໃນປັດຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ຍັງຂາດລະບົບ ແລະ ອົງການຍັງຍືນຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ. ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ ຖືວ່າແມ່ນຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີແບບ

*ທ່ານ ນາງ ແພງຂວັນ ແມ່ນ ອາຈານພາກ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

ທຳມະຊາດ ທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຮັບຮອງຈາກອົງການໃດໆ.

ໃນປັດຈຸບັນແມ່ນກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເປັນຜູ້ອອກໃບຢັ້ງຢືນການປອດສານເຄມີຕົກຄ້າງໃນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳທີ່ຈະສົ່ງອອກ. ໃບຢັ້ງຢືນຮັບປະກັນວ່າຜະລິດຕະພັນແມ່ນໄດ້ຜ່ານການກວດກາສານເຄມີຕົກຄ້າງ ແລະ ສາມາດສົ່ງອອກໄດ້. ໃບຢັ້ງຢືນດັ່ງກ່າວແມ່ນເອກະສານທີ່ຈຳເປັນສຳຫຼັບການສົ່ງອອກ ເພື່ອຢັ້ງຢືນວ່າ “ຜະລິດຕະພັນແມ່ນປອດສານເຄມີຕົກຄ້າງ ແລະ/ຫຼື ໄດ້ຮັບການບຳບັດໃຫ້ມີປະລິມານເຫຼືອໜ້ອຍທີ່ສຸດ “Disinfection and/or Disinfection treatment”.

ການຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີເພື່ອການສົ່ງອອກຈາກ ສປປ ລາວແມ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍອົງການຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີຕ່າງປະເທດເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງບັນດາປະເທດນຳເຂົ້າ. ຕົວຢ່າງ, ບໍລິສັດ ເຂົ້າລາວ ອາຣວນີ (Lao Arrowny Corporation's rice) ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກອົງການຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ. ບໍລິສັດຜະລິດຕະພັນກະສິກອນລາວ ຂາອອກ-ຂາເຂົ້າ ຈຳກັດ (Lao Farmer's Products Co) ສົ່ງຕົວຢ່າງຜະລິດຕະພັນທີ່ຕ້ອງການສົ່ງອອກໄປສະຫະພາບເອີຣົບ ເພື່ອກວດກາຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນ. ການຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີແມ່ນມີລາຄາສູງ. ໃນການຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນຂອງບໍລິສັດ ຫຼື ກຸ່ມຊາວກະສິກອນໃດໜຶ່ງແມ່ນຕ້ອງຈ່າຍ 3,000 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ (Sakdavong 2005).

ການກວດກາຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນນຳໃຊ້ລະບົບ ISO guide 654 ເຊິ່ງຍັງບໍ່ແມ່ນລະບົບການກວດກາຄຸນນະພາບທີ່ນຳໃຊ້ໃນລະດັບສາກົນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລະບົບການກວດກາພາຍໃນປະເທດແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບໃຊ້ການສົ່ງອອກ ແລະ ຍັງບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານທີ່ຍອມຮັບຈາກປະເທດສົ່ງອອກ. ສປປ ລາວ ຍັງຂາດອົງການກວດກາຄຸນນະພາບທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ ເຊັ່ນ ມາດຕະຖານ ISO 9000 ແລະ ISO 14000 ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນທີ່ຈະສົ່ງອອກໄດ້. ບໍລິສັດ Lao Agro Industry Co. Ltd ເຊິ່ງແມ່ນບໍລິສັດສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນແປຣູບກະສິກຳ (ໜໍ່ໄມ້ບັນຈຸກະປອງ, ນ້ຳຕານ, ໝາກຂາມ) ແມ່ນບໍລິສັດທຳອິດໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ນຳໃຊ້ລະບົບ GMP (Good Manufacturing Practices) ເຊິ່ງແມ່ນລະບົບ ການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ ຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບຈາກສາກົນ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນ ໄປສະຫະພາບເອີຣົບ ແລະ ປະເທດຍີ່ປຸ່ນຂະຫຍາຍຕົວພື້ມຂຶ້ນ, ຄວນມີອົງການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນແຫ່ງຊາດ.

ສະຫຼຸບລວມແລ້ວ, ລະບົບການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານພຽງພໍ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ພັນທະທີ່ປະເທດສົ່ງອອກຮຽກຮ້ອງມາ. ສະເໜີໃຫ້ມີການສຶກສາລະບົບການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນ ທີ່ນຳໃຊ້ຈາກບັນດາປະເທດຄູ່ການຄ້າທີ່ສຳຄັນຂອງ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ ບັນດາປະເທດໃນກຸ່ມ ASEAN, ຈີນ, ຍີ່ປຸ່ນ, ສະຫະພາບເອີຣົບ ແລະ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ເພື່ອບັບປຸງລະບົບການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບພາຍໃນປະເທດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳລາວສາມາດແຂ່ງຂັນໄດ້ກັບຜະລິດຕະພັນຂອງບັນດາປະເທດອ້ອມຂ້າງ. ການຂາດລະບົບການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຜະລິດກະສິກຳທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນອາດເຮັດໃຫ້ການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດສາກົນຂອງຜະລິດກະສິກຳລາວພົບຂັ້ນຮຸ້ງຫຍາກ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວແບບຊັກຊ້າ.

ໃນປະຈຸບັນ, ໄດ້ມີອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງຕ່າງປະເທດທີ່ສົ່ງເສີມ ແລະ ຊຸກຍູ້ການບັບປຸງລະບົບການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຜະລິດກະສິກຳພາຍໃນໃຫ້ໄດ້ຮັບມາດຕະຖານສາກົນ ຫຼື ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕົວຢ່າງ ໂຄງການສົ່ງເສີມການຜະລິດ ແລະ ການຂາຍຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ (Promotion of Organic Farming and

Marketing in Lao PDR) ທີ່ສະໜັບສະໜູນໂດຍອົງການ Helvetas ຂອງປະເທດສະວິດເຊີແລນ ແລະ ໂຄງການເຂົ້າອິນຊີ “ProRice project” ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ພາຍໃຕ້ການຮ່ວມກັບອົງການ Profil. ໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນແນ່ໃສ່ການສ້າງມາດຕະຖານ, ລະບົບການ ແລະ ຈັດຕັ້ງອົງການຍັງຍືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ. ລັດຖະບານປະເທດຝູ່ງ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າທາງດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ (National Agriculture and Forestry Research Institute - NAFRI) ສ້າງໂຄງການນິເວດກະສິກຳ (National AgroEcology - PRONAE) ຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ໄຊຍະບູລີ.

ພາກ 2:

ຜົນກະທົບຂອງການຄ້າຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ປະສົບການລະດັບປະເທດໃນການປັບປຸງຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະແໜງການກະສິກຳອິນຊີ

2.1 ຜົນກະທົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງການຂະຫຍາຍຕົວທາງການຄ້າຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ

ສິດທິພິເສດທາງດ້ານການຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ວ່າຈະເປັນຂໍ້ຕົກລົງ (GSP) ກັບສະຫະພາບເອີຣົບ, ຂໍ້ຕົກລົງ (NTR) ກັບສະຫະລັດອາເມລິກາ, ເຂດການຄ້າເສລີອາຊຽນ ແລະ ການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກຂອງ (WTO) ໄດ້ສ້າງໂອກາດອັນດີໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ ໃນການເພີ່ມທະວີການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ. ຍ້ອນວ່າ, ຄ່າທຳນຽມຜ່ານແດນ ແລະ ຄ່າພາສີອາກອນລະຫວ່າງປະເທດຕ່າງໆແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງ. ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ແມ່ນຜະລິດຕະພັນທີ່ມີທ່າແຮງສູງ ບໍ່ວ່າຈະເພື່ອການບໍລິໂພກພາຍໃນປະເທດ ຫຼື ການສົ່ງອອກ. ໃນບົດຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້, ພວກເຮົາຈະສັງລວມຜົນດີຂອງກະສິກຳອິນຊີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີຈະມີການຂະຫຍາຍຕົວແບບຍືນຍົງ ຖ້າລະບົບການຍັງຍືນ ແລະ ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນບໍ່ກາຍມາເປັນຂໍ້ຈຳກັດ.

ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະກະສິກຳອິນຊີ ຈະມີຜົນກະທົບແນວໃດ ຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ? ເພື່ອຕອບຄຳຖາມດັ່ງກ່າວ, ພວກເຮົາຈະອີງໃສ່ຕາຕະລາງການຕີລາຄາການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮີບດ່ວນ (Rapid Trade and Environment Assessment - RTEA) ເປັນເຄື່ອງມືທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍສະຖາບັນ IISD (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1) (IISD & IUCN 2007). ໃນການຕີລາຄາຜົນກະທົບຂອງກະສິກຳອິນຊີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມໂດຍການນຳໃຊ້ RTEA ແມ່ນການສ້າງເຫດການສົມມຸດ ແລະ ຕີລາຄາສາຍພົວພັນລະຫວ່າງການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕາຕະລາງ RTEA ສາມາດສະແດງຜົນກະທົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຂອງການຄ້າແບບເສລີໃນຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ ຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕາຕະລາງ RTEA ໄດ້ຈັດແບ່ງຜົນກະທົບຂອງການຄ້າແບບເສລີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມອອກເປັນ 5 ປະເພດດັ່ງລຸ່ມນີ້ (IISD & UNEP 2005):

- ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ: ການຄ້າແບບເສລີຈະເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດເພີ່ມຂຶ້ນ,
- ຜົນກະທົບທາງດ້ານໂຄງຮ່າງ: ການຄ້າແບບເສລີຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງ ທາງດ້ານໂຄງຮ່າງຂອງເສດຖະກິດ ເຊິ່ງອາດສ້າງໃຫ້ເກີດ ການແລກປ່ຽນສິນຄ້າບາງປະເພດເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ສິນຄ້າບາງປະເພດແມ່ນສູນຫາຍໄປ,
- ຜົນກະທົບທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ: ເຕັກໂນໂລຊີເກົ່າ ຫຼື ໃໝ່ຈະມີຜົນກະທົບດ້ານບວກ ຫຼື ລົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ,
- ຜົນກະທົບໂດຍກົງ: ຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນອາດເກີດມາຈາກຫຼາຍກິດຈະກຳຂອງການຄ້າແບບເສລີ,
- ຜົນກະທົບທາງດ້ານລະບົບການ ແລະ ກົດໝາຍ: ການຄ້າແບບເສລີຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລະບົບການ ແລະ ກົດໝາຍພາຍໃນປະເທດຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ (ຕົວຢ່າງ ລະບົບການ ແລະ ກົດໝາຍຂອງປະເທດອື່ນໆທີ່ຍັງຄົງໃຫ້ນຳໃຊ້ຮ່ວມ

ກັນໃນຂະແໜງໃດໜຶ່ງ).

2.1.1 ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ການຄ້າແບບເສລີຈະເຮັດໃຫ້ການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດສາກົນຂອງຜະລິຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະໃນສະຫະພາບເອີຣົບ, ສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດສະມາຊິກຂອງກຸ່ມ ASEAN ທີ່ໄກ້ຄຽງ (ຫວຽດນາມ, ໄທ ແລະ ຈີນ) (Molc & ITC 2006). ເຂົ້າກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນມີທ່າແຮງການສົ່ງອອກເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກການເປີດເຂດການຄ້າ ເສລີອາຊຽນ ແລະ ສິດທິພິເສດທາງດ້ານການຄ້າທີ່ ສປປ ລາວ ມີກັບບັນດາປະເທດຄູ່ການຄ້າ. ເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍໃຫ້ ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີລາວກ້າວເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດສາກົນໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງກະສິກໍາອິນຊີຈະ ເຮັດໃຫ້ເສດຖະ ກິດແຫ່ງຊາດມີການຂະຫຍາຍຕົວເພີ່ມຂຶ້ນ. ແຕ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການກະສິກໍາອິນຊີ ຍັງໝາຍ ເຖິງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະລິມານການຜະລິດ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການເນື້ອທີ່ກະສິກໍາເພີ່ມສູງຂຶ້ນເຊັ່ນດຽວກັນ ແລະ ອາດສົ່ງຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ ການບຸກລຸກປ່າໄມ້ ແລະ ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ເນື່ອງຈາກວ່າເຕັກນິກການຜະລິດເຂົ້າໄຮ່ຖືວ່າແມ່ນເຕັກນິກກະສິກໍາອິນຊີ.

2.1.2 ຜົນກະທົບທາງດ້ານໂຄງຮ່າງ

ເຕັກນິກທີ່ນໍາໃຊ້ໃນການຜະລິດກະສິກໍາໃນ ສປປ ລາວ ຖືວ່າແມ່ນເຕັກນິກກະສິກໍາອິນຊີ. ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ຜົນກະທົບທາງດ້ານໂຄງຮ່າງຂອງຂະແໜງກະສິກໍາແມ່ນຈະມີໜ້ອຍ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວນມີການປັບປຸງ ແລະ ສົ່ງເສີມເຕັກນິກການຜະລິດທີ່ນໍາໃຊ້ໃນປະຈຸບັນໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ. ເພາະສະນັ້ນ, ການຮັບປະກັນ ແລະ ການຍັງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນວິທີການໜຶ່ງທີ່ຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນ ຫຼື ປ້ອງກັນການນໍາໃຊ້ເຕັກນິກການຜະລິດອື່ນໆທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ບໍ່ເໝາະສົມ ເຊິ່ງເປັນສາເຫດຂອງການສ້າງມົນລະພາວະຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນໄດ້ຮັບການຍອມຮັບວ່າແມ່ນເຕັກນິກການຜະລິດທີ່ສາມາດຊ່ວຍປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້.

2.1.3 ຜົນກະທົບທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ

ການຄ້າແບບເສລີແມ່ນໂອກາດອັນດີຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຈະເພີ່ມທະວີການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ (Foreign Direct Investment - FDI). ຖ້າຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີລາວແມ່ນໄດ້ຮັບການຍອມຮັບຈາກສາກົນ ແລະ ເງື່ອນໄຂທາງການຄ້າແມ່ນເອື້ອອໍານວຍ (ຕົວຢ່າງ ການຍັງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາສາມາດເຮັດໄດ້ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ເຮັດໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ, ລັດຖະບານມີການຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ) ຈະເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວເພີ່ມສູງຂຶ້ນໄດ້. ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດແມ່ນໂອກາດ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມີການນໍາເຂົ້າເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິຊາການໃໝ່ໆເຂົ້າສູ່ຂະແໜງກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຂະແໜງກະສິກໍາມີການຂະຫຍາຍຕົວເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ສາມາດຜະລິດຜະລິດຕະພັນທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ສາມາດຕອບສະໜອງ ໄດ້ຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍ, ສ້າງຜົນກະທົບດ້ານບວກຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.

2.1.4 ຜົນກະທົບທາງດ້ານໂຄງຮ່າງ ແລະ ດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ

ຜົນກະທົບທາງດ້ານໂຄງຮ່າງຈະເຮັດໃຫ້ລະບົບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງ ແລະ ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດທີ່ນໍາເຂົ້າເຕັກໂນໂລຊີ, ວິທີການຜະລິດ ແລະ ການແປຮູບຜະລິດຕະພັນແບບໃໝ່ເຂົ້າໃນຂະແໜງກະສິກໍາອາດຈະເປັນປັດໄຈເຮັດໃຫ້ເກີດການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ (ປຸຍເຄມີ, ຢາປາບສັດຕູພືດ) ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ຫຼື ການເຮັດກະເສດສຸມເພື່ອເພີ່ມຜົນຜະລິດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ການລົງທຶນໃນຂະແໜງການກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນການປ້ອງກັນການທໍາລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍການປ້ອງກັນ:

- ມີນະໂຍທາຍະທາງນໍ້າ ແລະ ດິນ ທີ່ເກີດຈາກການນໍາໃຊ້ປຸງເຄມີ, ຢາປາບສັດຕູພືດ,
- ການນໍາໃຊ້ພືດ GMO (Genetically Modified Organisms),
- ການເຮັດກະເສດສຸມທີ່ຕ້ອງການເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງການບຸກລຸກປ່າໄມ້.

2.1.5 ຜົນກະທົບທາງດ້ານລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍ

ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີທີ່ຄູ່ການຄ້າ ຂອງປະເທດລາວຮຽກຮ້ອງອາດກາຍມາເປັນ ຕົວກົດກັ້ນການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນ ກະສິກໍາອິນຊີລາວໄດ້. ການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດສາກົນ ແລະ ການເພີ່ມທະວີການສົ່ງອອກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ສປປ ລາວ ຜະລິດສິນຄ້າ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ຮັບປະກັນທາງດ້ານຄວາມປອດໄພຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ. ສະນັ້ນ, ການປັບປຸງ ແລະ ປຸງແປງລະບົບການ ກວດກາຄຸນນະພາບ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ນໍາໃຊ້ໃນປະຈຸບັນຈຶ່ງມີຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ຈໍາເປັນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມ ຕ້ອງການຂອງການສົ່ງອອກ. ໃນປະຈຸບັນ, ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາລາວແມ່ນຖືວ່າເປັນຜະລິດຕະພັນອິນຊີ ແຕ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບ ການຍັ້ງຢືນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຜະລິດເປັນສິນຄ້າເພື່ອການສົ່ງອອກໄດ້. ລະບົບການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ ແລະ ມາດ ຕະຖານທີ່ນໍາໃຊ້ໝາຍໃນປະເທດແມ່ນຍັງບໍ່ສອດຄອງ ເພື່ອສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີລາວ.

ການຍັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ ຈາກອົງການຍັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນຕ່າງປະເທດ ແມ່ນມີລາຄາແພງ ແລະ ເປັນຂໍ້ຈໍາ ກັດໃນການສົ່ງອອກ. ແຕ່ກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນໂອກາດໃນການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດໃໝ່ໆ ທີ່ຕອບສະໜອງລາຄາສິນຄ້າທີ່ສູງກວ່າ ລາຄາຕະຫຼາດທົ່ວໄປ. ຄວາມສາມາດໃນການສ້າງໂອກາດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ໂດຍ ການປັບປຸງຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນໃຫ້ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ.

2.1.6 ການກະສິກໍາອິນຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນ ສປປ ລາວ

ກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນແນວຄວາມຄິດທີ່ຍັງໃໝ່ສໍາຫຼັບປະຊາຊົນລາວ. ໃນປະຈຸບັນ, ມັນເປັນການຫຍາກທີ່ຈະຊີ້ບອກຜົນກະທົບ ຂອງກະສິກໍາອິນຊີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພວກເຮົາຮັບຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າເຕັກນິກການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ ແມ່ນນໍາໃຊ້ວິທີການຜະລິດແບບທໍາມະຊາດທີ່ນໍາໃຊ້ລະບົບນິເວດກະສິກໍາ, ນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ມາຈາກທໍາມະຊາດ ແລະ ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີເຂົ້າໃນການຜະລິດ (ປຸງເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ)ແມ່ນມີໜ້ອຍ ເພື່ອຮັກສາຄວາມອຸດົມ ລົມບູນຂອງດິນ ແລະ ຮັກສາລະບົບນິເວດ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນມີຜົນດີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດ ລ້ອມຄື:

- ບ້ອງກັນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ ໂດຍການຮັກສາລະບົບໜ້າດິນ ແລະຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນ,
- ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນ ໂດຍການນໍາໃຊ້ປຸງຊີວະພາບ ທີ່ບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພາວະຕໍ່ກັບດິນ ແລະ ນໍ້າ.

ໃນບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ, ຜົນດີຂອງກະສິກໍາອິນຊີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນໄດ້ຮັບການພິສູດມາແລ້ວ. ຕົວຢ່າງ, ໃນປະເທດ ຫວຽດນາມ, ຊາວກະສິກອນໃນແຂວງເຢັນບາຍໄດ້ນໍາໃຊ້ປຸງຊີວະພາບທີ່ຜະລິດຈາກເພື່ອງປະສົມກັບເຊື້ອຈຸລິນຊີເອີ້ນວ່າ VIXURA, ບຸ້ຍດັ່ງກ່າວຊ່ວຍເພີ່ມຄຸນນະພາບຂອງເຂົ້າ ແລະ ເພີ່ມຄວາມອຸດົມລົມບູນຂອງດິນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ປຸງຊີວະ ພາບຍັງຊ່ວຍໃຫ້ຜົນຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 280-290 ກິໂລ/ເຮັກຕາ (Vananh 2004).

2. 2 ກໍລະນີສຶກສາ: ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ

ການພັດທະນາຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ ເພື່ອການສົ່ງອອກນອກຈາກຈະມີຜົນດີຕໍ່ກັບລະບົບເສດຖະກິດພາຍ ໃນຂອງປະ ເທດແລ້ວ, ຍັງເປັນໂອກາດອັນສໍາຄັນໃນການເພີ່ມລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນລາວ ເຊິ່ງກວມເອົາ 80%ຂອງປະຊາກອນ ລາວ.ໃນປະຈຸບັນ, ທຸລະກິດກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນບໍລິຫານງານໂດຍພາກສ່ວນເອກະຊົນຈໍານວນໜ້ອຍ ທີ່ຂາຍຜະລິດຕະພັນ

ຂອງພວກເຂົາໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້ຈຳນວນໃດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ (PTP 2006). ການຈັດຕັ້ງອົງກອນພາຍໃນທີ່ສາມາດໃຫ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວ ກັບຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ຂອງການສົ່ງອອກແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ມີ ການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດ. ການຍັງຍືນຜະລິດຕະພັນ ເພື່ອການສົ່ງອອກແມ່ນຍັງອາໄສອົງການຍັງຍືນຄຸນນະພາບ ຂອງປະເທດ ນຳເຂົ້າ. ຢາງໃດ ກໍ່ຕາມ, ບໍລິສັດເອກະຊົນຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ມີການເລີ່ມຕົ້ນການຜະລິດ ແລະ ສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ອິນຊີບາງປະເພດ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ເຂົ້າ: ເຂົ້າລາວແມ່ນຖືວ່າແມ່ນເຂົ້າອິນຊີ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ສານເຄມີເຂົ້າໃນການຜະລິດແມ່ນມີໜ້ອຍ. ໃນປີ 2005, ບໍລິສັດ ຜະລິດຕະພັນກະສິກອນລາວ ຂາອອກ-ຂາເຂົ້າ ຈຳກັດ (Lao Farmer's Products Co) ສົ່ງອອກເຂົ້າອິນຊີທີ່ບໍ່ ໄດ້ຮັບການຍັງຍືນຈຳນວນ 300 ໂຕນ ໃຫ້ບັນດາປະເທດໃນເຂດເອີຣົບ ພາຍໃຕ້ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ Max Havelaar ເຊິ່ງ ແມ່ນເຄື່ອງໝາຍການຄ້າຂອງອົງການການຄ້າທີ່ເປັນທຳ (Fair Trade Label) (PTP 2006). ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວແມ່ນມີແຜນ ການໃນການຍັງຍືນຜະລິດຕະພັນຂອງພວກເຂົາໃຫ້ກາຍມາເປັນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອຂະຫຍາຍຕະຫຼາດສູ່ ຕະຫຼາດກະສິກຳອິນຊີ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບໍລິສັດ ເຂົ້າ ລາວ ອາລຸນີ (Lao Arrowny) ເຊິ່ງແມ່ນບໍລິສັດຮ່ວມທຶນລະຫວ່າງປະ ເທດຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ປະເທດໄທ ໄດ້ຮ່ວມມືກັບຊາວກະສິກອນໃນແຂວງວຽງຈັນ ເພື່ອຜະລິດເຂົ້າອິນຊີສາຍພັນຍີ່ປຸ່ນທີ່ບໍ່ ໄດ້ຮັບການຍັງຍືນ ເພື່ອສົ່ງອອກໄປປະເທດຍີ່ປຸ່ນ. ໃນປີ 2004, ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວສົ່ງອອກເຂົ້າຈຳນວນ 200 ໂຕນ. ນອກຈາກ ບໍລິສັດເອກະຊົນແລ້ວ, ບັນດາອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດໄດ້ໃຫ້ການຊຸກຍູ້ໂຄງການກະສິກຳອິນຊີໃນຮູບແບບຕ່າງໆ (PTP 2006).

ກາເຟ: ກະເຟແມ່ນສິນຄ້າສົ່ງອອກທີ່ສຳຄັນຂອງ ສປປ ລາວ ຄິດເປັນ 19,206 ໂຕນ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນສະຖິຕິຂອງສະມາຄົມຜູ້ ສົ່ງອອກກາເຟລາວ (Coffee Exporters' Association) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຍອດເງິນການສົ່ງອອກກາເຟ ໃນປີ 2004 ແມ່ນ 23 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (Sakdavong 2006). ກາເຟອາຣາບິກຳຖືວ່າແມ່ນກາເຟອິນຊີທີ່ມີທ່າແຮງການສົ່ງອອກສູງ ສຳຫຼັບລູກຄ້າໃນປະເທດອົດສຕຣາລີ, ສະຫະພາບເອີຣົບ, ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ສະຫະລັດອາເມລິກາ. ໃນປະຈຸບັນ, ສະມາຄົມ ຜູ້ສົ່ງອອກກາເຟລາວມສະມາຊິກທັງໝົດ 28 ບໍລິສັດ. ສະມາຄົມດັ່ງກ່າວແມ່ນຂຶ້ນກັບສະພາການຄ້າ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ (LNCCI) (Sipaseuth 2005). ສິນຸກກາເຟ ແລະ ດາວກາເຟສຳເລັດການສົ່ງອອກກາເຟໄປສູ່ຕະຫຼາດສາກົນ. ກາ ເຟຈຳນວນໜຶ່ງແມ່ນຈຳໜ່າຍພາຍໃຕ້ເຄື່ອງໝາຍ «ກາເຟອິນຊີລາວ» ແຕ່ກາເຟດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຍັງຍືນຈາກອົງ ການຍັງຍືນຄຸນນະພາບ. ໃນປະຈຸບັນ, ມີພຽງສິນຸກກາເຟທີ່ສົ່ງອອກກາເຟອິນຊີ ແລະ ມີແຜນທີ່ຈະຍັງຍືນຜະລິດຕະພັນຈາກ ອົງການຍັງຍືນກະສິກຳອິນຊີຕ່າງປະເທດ (Ecocert) (Sipeuseuth 2005).

ຊາ: ຊາປາກຊ່ອງທີ່ເກີດຢູ່ພູພຽງບໍລະເວນ. ບໍລິສັດຜະລິດຕະພັນກະສິກອນລາວ ຂາອອກ-ຂາເຂົ້າ ຈຳກັດ (Lao Farmer's Products Co) ສົ່ງອອກຊາອິນຊີທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຍັງຍືນຈຳນວນ 50 ໂຕນ ໃຫ້ບັນດາປະເທດໃນເຂດເອີຣົບ ພາຍ ໃຕ້ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ Max Havelaar ເຊິ່ງແມ່ນເຄື່ອງໝາຍການຄ້າຂອງອົງການການຄ້າທີ່ເປັນທຳ (Fair Trade Label) (PTP 2006).

ຜັກ: ບໍລິສັດ Japanbased Lieu Tou Industry Co ໄດ້ສົ່ງອອກຜັກອິນຊີປະມານ 400-500 ກິໂລ/ມື້ ຈາກ ສປປ ລາວ ໄປປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ຄາດວ່າປະລິມານຜັກສົ່ງອອກຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 2 ເທື່ອ/ອາທິດໃນທ້າຍປີ 2006 ນີ້. ບໍລິສັດດັ່ງ ກ່າວປູກຜັກອິນຊີໃນເນື້ອທີ່ດິນ 12 ເຮັກຕາ ຢູ່ເມືອງໄຊທານີຂອງກະແພງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (Pongkhao 2006).

ພາກທີ 3

ບົດສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະນະໂຍບາຍທີ່ເປັນທີ່ເປັນຍຸດ

ທະສາດຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ ໃນ ສປປ ລາວ

3.1: ບົດສະຫຼຸບ

“ຖ້າເຮົາຕັ້ງຄຳຖາມວ່າ “ການຄ້າແມ່ນມີຜົນດີ ຫຼື ຜົນເສຍແນວໃດຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ? “ ຄຳຕອບທີ່ໄດ້ແມ່ນບໍ່ມີທັງຜົນດີ ແລະ ຜົນເສຍ. ໃນປັດຈຸບັນ, ການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນມີການພົວພັນ ແບບແຍກອອກຈາກກັນບໍ່ໄດ້ ແລະ ຍັງບໍ່ສາມາດທີ່ຈະຈຳແນກຜົນກະທົບທີ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້. ການຄ້າ ແລະ ການຄ້າແບບເສລີໃນບາງກໍລະນີແມ່ນມີຜົນ ດີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ໃນບາງກໍລະນີແມ່ນມີຜົນເສຍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ໃນບາງກໍລະນີແມ່ນມີທັງຜົນດີ ຫຼື ຜົນເສຍ. ຜົນກະທົບທີ່ແທ້ຈິງແມ່ນຂຶ້ນກັບລັກສະນະພິເສດ ຂອງຂະແໜງເສດຖະກິດໃນປະເທດດັ່ງກ່າວ” (Cosbey 2004)

ການຄ້າແບບເສລີ ແມ່ນເປັນທ່າແຮງໃຫ້ຂະແໜງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດຂະຫຍາຍຕົວ ໂດຍສະເພາະຜະລິດຕະພັນຈາກທຳມະຊາດ. ສຳຫຼັບຂະແໜງກະສິກຳ, ການຄ້າແບບເສລີເປີດໂອກາດໃຫ້ກະສິກຳອິນຊີຂະຫຍາຍຕົວ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດສາກົນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນຍັງເປັນໂອກາດອັນດີໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ທຳການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດໃໝ່ທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງທາງດ້ານລາຍຮັບທີ່ສູງຂຶ້ນ. ເຖິງແມ່ນວ່າຕະຫຼາດກະສິກຳອິນຊີຍັງຖືວ່າແມ່ນຕະຫຼາດໃໝ່ ທີ່ປະເທດລາວຍັງຂາດປະສົບການ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການສົ່ງອອກແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຂະຫຍາຍຕົວພຽງພໍ ເຮັດໃຫ້ສິນຄ້າກະສິກຳອິນຊີລາວແມ່ນຍັງບໍ່ມີປະລິມານພຽງພໍ ທີ່ຈະຕອບສະໜອງຕະຫຼາດການສົ່ງອອກໄດ້. ບັນຫາດັ່ງກ່າວອາດເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນລາວ ຫັນໄປນຳໃຊ້ລະບົບກະເສດສຸມ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ບຸລິມະສິດ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດເພີ່ມສູງຂຶ້ນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຈະສົ່ງຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ການເປີດຕະຫຼາດສູ່ການຄ້າແບບເສລີຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຂໍ້ຈຳກັດຕໍ່ກັບປະສິດທິພາບໃນການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ເຊິ່ງມີລາຍລະອຽດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ການຕອບສະໜອງສິນຄ້າຍັງບໍ່ປົກກະຕິ: ປະເທດລາວຍັງບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການສົ່ງອອກສິນຄ້າກະສິກຳອິນຊີແບບຕໍ່ເນື່ອງໄດ້. ຍ້ອນວ່າ, ໃນປັດຈຸບັນຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ສົ່ງອອກກະສິກຳອິນຊີແມ່ນຍັງມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ມີ ຈຳນວນໜ້ອຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການຂາຍຜະລິດຕະພັນແມ່ນຍັງຂາຍດ້ວຍລາຄາທີ່ບໍ່ແນ່ນອນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເກີດຈາກການຂາດຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕະຫຼາດ, ຂໍ້ມູນທາງດ້ານຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນ, ລາຄາ ແລະ ປັດໃຈອື່ນໆ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີລາວສາມາດແຂ່ງຂັນກັບສາກົນໄດ້.
- ຍັງບໍ່ມີລະບົບກວດກາຄຸນນະພາບ: ປະເທດລາວຍັງບໍ່ມີລະບົບການຢັ້ງຢືນຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນ (ກະສິກຳອິນຊີ ຫຼື ອື່ນໆ) ແລະ ຍັງບໍ່ມີທ້ອງຖິ່ນໄຈຄຸນນະພາບທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ. ການນຳໃຊ້ເຕັກນິກການຜະລິດແບບອາໄສທຳມະຊາດເຮັດໃຫ້ກະສິກຳອິນຊີແມ່ນຍັງກວມເອົາພາກສ່ວນນ້ອຍຂອງການກະສິກຳລາວ ແລະ ຂາຍໃນຕະຫຼາດສະເພາະເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການລົງທຶນໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ. ໃນປັດຈຸບັນ, ລະບົບການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານພຽງພໍ ແລະ ການສົ່ງເສີມການສ້າງລະບົບການກວດກາຄຸນນະພາບທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ ເຊັ່ນ ລະບົບ ISO 9000, ISO 14000, HACCP, GMP, GAP ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເປັນຮູບປະທຳ. ບໍລິສັດທີ່ຕ້ອງການຢັ້ງຢືນຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ລະບົບການຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນຕ່າງປະເທດ.

- ການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີຍັງມີໜ້ອຍ: ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບກະສິກຳອິນຊີແມ່ນໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນໂດຍຕະຫຼາດສາກົນ ເຊິ່ງຖືວ່າຍັງເປັນແນວຄວາມຄິດໃໝ່ຕໍ່ກັບຊາວກະສິກອນລາວ. ການປະຕິບັດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີການຜະລິດແມ່ນຍັງ ບໍ່ທັນຂະຫຍາຍຕົວເທົ່າທີ່ຄວນ ແລະ ມີພຽງບໍລິສັດເອກະຊົນຈຳນວນໜ້ອຍທີ່ຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ.
- ການບໍລິຫານ ແລະ ລາຄາຂົນສົ່ງ: ຍ້ອນວ່າປະເທດລາວແມ່ນບໍ່ມີທາງອອກສູ່ທະເລ, ຜູ້ສົ່ງອອກລາວຈຳເປັນຕ້ອງສົ່ງ ອອກຜະລິດຕະພັນຜ່ານບັນດາປະເທດທີ່ໄກ້ຄຽງ ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນການສົ່ງອອກເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ແລະ ບໍ່ສາມາດແຂ່ງຂັນກັບ ບັນດາປະເທດໄກ້ຄຽງ (ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ) ໄດ້. ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ເສັ້ນທາງການສົ່ງອອກບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ຂາດປະສິບການທາງດ້ານການສົ່ງອອກກາຍເປັນຂໍ້ຈຳກັດຕົ້ນຕໍຂອງຜູ້ສົ່ງອອກລາວ.

3.2 ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍທີ່ເປັນຍຸດທະສາດສຳລັບຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວມີນະໂຍບາຍໃນການຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີລາວ. ໃນຂັ້ນຕໍ່ ໄປ, ສະເໜີແນະນຳໃຫ້ທາງລັດຖະບານລາວ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳ (ລັດຖະບານ, ບໍລິສັດ ເອກະຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ) ຈັດໃຫ້ມີການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ແລະ ພິຈາລະນາສ້າງຍຸດທະສາດ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີລາວ, ເຊິ່ງລວມເອົາ:

- ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຈັດຕັ້ງການສ້າງ “ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ” - ເພື່ອຕອບສະໜອງໄດ້ຄວາມຕ້ອງການຂອງການສົ່ງອອກ, ຜູ້ຜະລິດຢູ່ ສປປ ລາວ ຄວນມີການຈັດຕັ້ງເປັນກຸ່ມ ຫຼື ເປັນສະມາຄົມເພື່ອແນ່ໃສ່ສົ່ງເສີມຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ. ການ ສ້າງກຸ່ມຊາວກະສິກອນຂຶ້ນຈະເຮັດໃຫ້ການພົວພັນກັບຜູ້ສົ່ງອອກ ແລະ ຄູ່ການຄ້າສາມາດປະຕິບັດໄດ້ສະດວກຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການຍັງຢືນຜະລິດຕະພັນສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ງ່າຍຂຶ້ນ.
- ສ້າງລະບົບການຍັງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ຢ່າງເປັນທາງການ - ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ໂດຍຜ່ານຂະ ແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນພິຈາລະນາ ວິທີການ ເພື່ອສ້າງ ແລະ ສົ່ງເສີມຜູ້ຜະ ລິດຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຢູ່ໃນຕະຫຼາດສາກົນໄດ້ ດ້ວຍການສ້າງລະບົບຍັງຢືນຜະລິດ ຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ. ໂຄງການຜະລິດເຂົ້າອິນຊີ (ProRice) ແມ່ນໂຄງການທີ່ຜະລິດ ແລະ ສົ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນກະສິ ກຳອິນຊີທີ່ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ. ດັ່ງນັ້ນ, ສະເໜີໃຫ້ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມໂຄງການ ໃນຮູບແບບດຽວກັນໃຫ້ຂະຫຍາຍຕົວ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອື່ນໆ ແລະ ຜູ້ຜະລິດລາຍອື່ນໆ. ນອກຈາກນັ້ນ, ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການສ້າງຕັ້ງ ລະບົບການຍັງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີລະດັບຊາດຢູ່ ສປປ ລາວ ສະເໜີໃຫ້ ມີການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາຕໍ່ໄປ (Roder et al. 2006).
- ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີລະບົບຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນ - ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ມີອົງການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ ແລະ ແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງຜະລິດຕະພັນ ທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ ເພື່ອກວດກາຜະລິດຕະພັນສົ່ງອອກ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳ ເປັນໃນການພິຈາລະນາທາງເລືອກ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ລວມທັງການສ້າງນິຕິກຳ ເພື່ອຈັດຕັ້ງລະບົບຮັບ ປະກັນຄຸນນະພາບທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ ເຊັ່ນ ລະບົບ ISO 9000 ແລະ ISO 14000 ທີ່ມີສິດອອກໃບຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນທີ່ຕ້ອງການນຳໃຊ້.

- ເພີ່ມຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງການຕອບສະໜອງສິນຄ້າ - ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ມີການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຜູ້ ຜະລິດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການຕອບສະໜອງສິນຄ້າທີ່ບໍ່ ເປັນປົກກະຕິ. ແຕ່ການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຊາວກະສິກອນແມ່ນຍັງ ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະແກ້ໄຂຄວາມຫຍຸ້ງຫຍາກໃນການຜະລິດສິນ ຄ້າໃຫ້ໄດ້ປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບພຽງພໍ ເພື່ອຕອບ ສະໜອງໄດ້ຄວາມຕ້ອງການຂອງການສົ່ງອອກ. ດັ່ງນັ້ນ, ສະ ເໜີໃຫ້ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ພັດທະນານະ ໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານໃນການສົ່ງເສີມຕ້ອງໄດ້ສ້າງການຜະລິດທີ່ຈະ ຊ່ວຍເພີ່ມທະວີກຳລັງການຜະລິດ ເຮັດໃຫ້ ສາມາດຈຳໜ່າຍຢູ່ໃນຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ຮັບປະກັນໃຫ້ລາຄາຜະລິດຕະພັນ ກະສິກຳອິນຊີມີລາຄາສູງກວ່າຜະລິດຕະພັນທຳມະດາ ແລະ ໃຫ້ມີການຄ້າແບບເປັນ ທຳຢູ່ໃນຕະຫຼາດດັ່ງກ່າວ.

- ຊຸກຍູ້ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບົບການ - ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບົບກົດໝາຍໃນປັດຈຸບັນແມ່ນຍັງບໍ່ພຽງພໍ. ໃນບາດກ້າວຕໍ່ ໄປ, ວຽກງານທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດສຳລັບ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ ແມ່ນ ການດຳລັດ ແລະ ການຮ່າງ ລະບົບການຕ່າງໆ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບັງຄັບໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ນະ ໂຍບາຍທາງດ້ານກະສິກຳອິນ ຊີ, ຄວາມປອດໄພຂອງອາຫານ ແລະ ການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບອາຫານ. ວຽກງານ ທີ່ສຳຄັນແມ່ນການສຶກສາສາມາດ ຕະຖານ ແລະ ກົດລະບຽບ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍບັນດາປະເທດຄູ່ການຄ້າທີ່ສຳຄັນຂອງ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ປະເທດໃນກຸ່ມ ASEAN, ຈີນ, ຍີ່ປຸ່ນ, ສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ສະຫະພາບເອີຣົບ. ຖ້າບາດສະຈາກ ລະບົບການດັ່ງກ່າວ, ສປປ ລາວ ອາດເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີການກະກຽມພ້ອມ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມການຄ້າສາກົນ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະສາກົນຂອງຕົນ.

- ຮັບປະກັນຜົນກະທົບທາງບວກຂອງກະສິກຳອິນຊີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ - ຂໍສະເໜີແນະນຳກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ແມ່ນເພື່ອສົ່ງ ເສີມການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ ໂດຍການສັນນິຖານວ່າຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ແມ່ນຈະມີຜົນດີຕໍ່ກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜົນກະທົບດ້ານລົບ ເຊັ່ນ ການຖາງປ່າ ແລະ ການບຸກລຸກປ່າສະຫງວນ ຫຼື ການປ່ຽນ ແປງຂອງລະບົບນິເວດຈາກການນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນແມ່ນສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນທີ່ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຜົນກະທົບດ້ານລົບດັ່ງກ່າວ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດຂຶ້ນໃນ ລະດັບຕໍ່າທີ່ສຸດ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາມີຂໍສະ ເໜີແນະດັ່ງລຸ່ມນີ້:
  - ▶ ສະເໜີໃຫ້ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວຖືເອົາວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ເຂົ້າໃນການ ພັດທະນາລະບົບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ,
  - ▶ ສະເໜີໃຫ້ລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ແລະ ພາກສ່ວນເອກະຊົນຮັບປະກັນວ່າມາດຕະຖານ ກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ລະບົບການຍັງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ຈະສ້າງຂຶ້ນແມ່ນກວມເອົາເງື່ອນໄຂ ສຳຄັນໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- CPI & UNDP 2006. *National Human Development Report: International Trade and Human Development Lao PDR*. Vientiane: Committee for Planning and Investment and United Nations Development Program.
- Cosbey, A. 2004. *Distilling Six Years of Research from the Trade Knowledge Network*. Winnipeg: IISD, viewed 16 May 2007, <<http://www.iisd.org/publications/publication.asp?pno=631>>.
- GoL 2004. *National Growth and Poverty Eradication Strategy (NGPES)*. Vientiane: Government of Lao PDR.
- IISD & UNEP 2005, *Trade and Environment: A Handbook*. Winnipeg: International Institute of Sustainable Development and the United Nations Environment Programme.
- IISD & IUCN 2007. *Rapid Trade and Environment Assessment Project – National Report for Lao PDR*. Winnipeg: International Institute for Sustainable Development and IUCN – The World Conservation Union.
- MoIC & ITC 2006, *National Export Strategy for Lao PDR 2006-2008, Sectoral Strategy - Organic Products*, Vientiane: Ministry of Industry & Commerce and the International Trade Center, December.
- Pongkhao, S. 2006. 'More demand for Lao organic products in Japan', *Vientiane Times* 15 January.
- PTP 2006. *Department of Promotion and Trade Production*, Ministry of Industry & Commerce, viewed 31 July 2006, < <http://laotrade.org.la/>>.
- Roder, W. Schürmann, S. Chittanavanh, P. Sipaseuth, K. & M. Fernandez 2006. 'Soil fertility management for organic rice production in the Lao PDR', *Renewable Agriculture and Food Systems*, vol. 21, pp. 253-260.
- Sakdavong, K. 2005, 'Lao Coffee perks up', *Vientiane Times* 14 November.
- STEA & UNEP 2006. *National Environmental Performance Assessment (EPA) Report*. Vientiane: Science, Technology and Environment Agency and the United Nations Environment Programme.
- Sipaseuth, K. 2005. 'Organic agriculture production and marketing in Lao PDR', *Vientiane Times*, 14 November.
- Vananh, T. 2004. 'Farmers, environment benefit from rice-based organic fertilizer', *Vietnam News*, 6 October.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ຕາຕະລາງການຕີລາຄາການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບຮີບດ່ວນ ຕໍ່ກັບກະສິກຳອິນຊີ

ແລ່ງຂໍ້ມູນ: IISD & IUCN, 2007 (ປັບປຸງຈາກ IISD & UNEP, 2005)

ປະເພດ	ຜົນດີ	ສິ່ງກົດດັນ	ຜົນກະທົບ	ປັດໄຈຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນ
ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ການຄ້າຈະເຮັດໃຫ້ລະບົບເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວ	ເພີ່ມໂອກາດໃນການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດຂອງສະຫະພາບເອີຣົບໃຫ້ກັບຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີລາວ	ຂະຫຍາຍການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີໃນ ສປປ ລາວ	ເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອຕອບສະໜອງໄດ້ຄວາມຕ້ອງການໃນການສົ່ງອອກ ແລະ ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງ ເຊິ່ງອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດການບຸກລຸກ ແລະ ທຳລາຍປ່າ.	ນະໂຍບາຍກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ການຜະລິດຕ້ອງໄດ້ຖືກພິຈາລະນາຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມໂດຍລັດຖະບານ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າການຂະຫຍາຍຕົວດັ່ງກ່າວແມ່ນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງທີ່ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປລາວ ແລະ ພາກສ່ວນເອກະຊົນຮັບປະກັນວ່າກະສິກຳອິນຊີແມ່ນໄດ້ຄຳນຶ່ງເຖິງເງື່ອນໄຂສຳຄັນຕ່າງໆໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.
ຜົນກະທົບທາງດ້ານໂຄງຮ່າງ ການຄ້າຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງທາງດ້ານໂຄງຮ່າງເສດຖະກິດ ເຊິ່ງເກີດຈາກການແລກປ່ຽນສິນຄ້າບາງປະເພດເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ການສູນຫາຍໄປຂອງສິນຄ້າບາງປະເພດ,	ເພີ່ມໂອກາດໃນການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດຂອງສະຫະພາບເອີຣົບໃຫ້ກັບຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີລາວ ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີແມ່ນສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດໄດ້.	ເພີ່ມຄວາມຕ້ອງການໃນຜະລິດຕະພັນທຳມະຊາດ/ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳປອດສານເຄມີ. ຂະຫຍາຍຕະຫຼາດກະສິກຳອິນຊີສຳຫຼັບຜະລິດຕະພັນລາວ	ເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອຕອບສະໜອງໄດ້ຄວາມຕ້ອງການໃນການສົ່ງອອກ ແລະ ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງ ເຊິ່ງອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດການບຸກລຸກ ແລະ ທຳລາຍປ່າ. ຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ສານເຄມີໃນການຜະລິດກະສິກຳ ເຊິ່ງຊ່ວຍລຸດຜ່ອນມົນລະພາວະໃນສິ່ງແວດລ້ອມ.	ຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ນະໂຍບາຍກະສິກຳຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມຈາກລັດຖະບານ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າການຂະຫຍາຍຕົວດັ່ງກ່າວແມ່ນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງທີ່ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຖະບານລາວຄວນໃຫ້ບູລິມະສິດກັບການກະສິກຳອິນຊີຫຼາຍກວ່າການເຮັດກະເສດສຸມ ເຊິ່ງນຳໃຊ້ສານເຄມີຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເຂົ້າໃນການຜະລິດ.
ຜົນກະທົບທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ການຄ້າຜະລິດຕະພັນກະສິກຳແມ່ນມີຜົນກະທົບໃນຕົວຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ	ເພີ່ມໂອກາດໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ສ້າງຄວາມສົນໃຈໃຫ້ແກ່ນັກລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດທັນມາລົງທຶນ	ການລົງທຶນໃນເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ຈະປັບປຸງການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີໃຫ້ດີຂຶ້ນ	ເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີສາມາດປັບປຸງເຕັກນິກໃນປະຈຸບັນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜະລິດສິນຄ້າທີ່ໄດ້ຮັບມາດຕະຖານສາກົນ ແລະ ຊ່ວຍປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ	ຖ້າເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ມີການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ຈະມີຜົນດີຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.

	ໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ.			
ຜົນກະທົບທາງດ້ານໂຄງຮ່າງ-ເຕັກໂນໂລຊີ	ເພີ່ມໂອກາດໃນການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດຂອງສະຫະພາບເອີຣົບໃຫ້ກັບຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີລາວ ສ້າງຄວາມສົນໃຈໃຫ້ແກ່ນັກລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຫັນມາລົງທຶນໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ	ການລົງທຶນຈະປັບປຸງເຕັກໂນໂລຊີ, ເຕັກນິກການຜະລິດ ແລະ ການແປຮູບຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີໃຫ້ດີຂຶ້ນ ຫຼື ໃນກໍລະນີກົງກັນຂ້າມອາດກາຍມາເປັນການຜະລິດແບບກະເສດສຸມທີ່ນຳໃຊ້ສານເຄມີຈຳນວນຫຼາຍໃນການຜະລິດ ເພື່ອຕອບສະໜອງການລົງທຶນ.	ການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກຳອິນຊີຈະຊ່ວຍປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ ໂດຍອີງໃສ່ມາດຕະຖານທີ່ສ້າງຂຶ້ນ: - ປ້ອງກັນມົນລະພາວະທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ສານເຄມີ - ປ້ອງກັນການນຳໃຊ້ພືດ GMO - ປ້ອງການການຜະລິດແບບກະເສດສຸມ ເຊິ່ງຈະຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ດິນ ແລະ ການທຳລາຍປ່າ.	
ຜົນກະທົບທາງກົງ ຜົນກະທົບທາງກົງຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນເກີດຈາກຫຼາຍເງື່ອນໄຂທາງດ້ານການຄ້າ	ເພີ່ມການແລກປ່ຽນສິນຄ້າ ແລະ ຂະຫຍາຍເສດຖະກິດ	ເພີ່ມການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພາວະທາງອາກາດ	ເກີດການປ່ຽນແປງຂອງລະບົບນິເວດ ເນື່ອງຈາກການສ້າງເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ	
ຜົນກະທົບທາງດ້ານລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍ ການຄ້າຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລະບຽບການທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	ການລົງທຶນ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງໃນການສ້າງລະບຽບການສາກົນ	ສ້າງລະບົບການຍັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີຢ່າງເປັນທາງການ	ເພີ່ມຂໍ້ຫຍຸ້ງຫຍາກໃຫ້ແກ່ຜະລິດຕະພັນລາວໃນການສົ່ງອອກ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຂອງຜະລິດຕະພັນລາວໃນຕະຫຼາດສາກົນ	ລະບຽບການພາຍໃນແມ່ນຍັງບໍ່ທັນກຽມພ້ອມເພື່ອການຂະຫຍາຍຕົວຂອງກະສິກຳອິນຊີ ເຊິ່ງຈະກາຍເປັນຂໍ້ຫຍຸ້ງຫຍາກໃນການສົ່ງອອກໃຫ້ແກ່ຜະລິດຕະພັນລາວ ຕ້ອງການຊາວກະສິກອນທີ່ໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນເພີ່ມຂຶ້ນ